

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

תצוה

(חלק טז — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

לזכות
הרה"ת ר' ישראל ליב שי' רעזניק
לרגל יום הולדתו הארבעים
לאריכות ימים ושנים טובות
להצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנה
בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות
ולנחת רוח יהודי חסידותי מכל יוצאי חלציו
מתוך שמחה וטוב לבב

ע"י משפחתו וידידיו שיחיו

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

תצוה

היכי דלא ניקרע, איז בסתירה צום זאָגן אַז ס'איז אַ לאו.

[און דערפאַר געפינט מען טאַקע אין מפרשי התורה צוויי שיטות: אַנדערע טייטשן אַז „לא יקרע“ איז בלויז אַ נתינת טעם אויף פריער, און אַנדערע טייטשן אַז ס'איז אַ לאו בפ"ע].

איז תמוה: ווי איז עס רש"י מצרף צוויי פאַרקערטע פירושים אין איין און דעם זעלבן פירוש?

ב. דערנאָך איז רש"י ממשיך: „שזה ממנו" לאוין שבתורה וכן ולא יח החושן וכן לא יסורו ממנו הנאמר בכדי הארון¹¹.

(5 ראה פי' הרס"ג עה"ת. פי' הר"א בן הרמב"ם. מנחה בלולה. ועוד. ובת"א כאן*: „דלא יתבוע", משא"כ בתיבוע (וכן בתרגום ירושלמי) כאן**:

„לא יתבוע". ועוד.
(6 בצידה לדרך כאן כ' „ומה שפרש"י אחר כך והקורע עובר בלאו כו' או אר קאמר: (ועד"ז כ' בט' זכרון כאן) – אבל קשה לפרש כן כוונת רש"י, דא"כ הול"ל „דא" וכיו"ב (כדרכו בכ"מ).

(7 בדפוס ב' דרש"י ובכמה כת"י דרש"י (וכ"ה בלב שמח שנשמך בהערה 17): שזה אחד מן הלאוין שבתורה. וראה לקמן הערה 29.

(8 בכמה דפוסים (כולל דפוס א' וב') דרש"י: „לא". אבל בכתוב נאמר „ולא".

(9 פרשתנו שמ, כח.

(10 תרומה כה, טו.

(11 הטעם שרש"י מקדים הכתוב דפרשתנו

א. ביים ציווי „ועשית את מעיל הא" פוד וגו'" זאָגט דער פסוק²: „שפה יהי לפיו סביב מעשה ארג כפי תחרא יהי לו לא יקרע" – שטעלט זיך רש"י אויף די ווערטער „לא יקרע" און איז מפרש: „כדי שלא יקרע והקורע עובר בלאו וכו'" (וכדלקמן ס"ב).

איז ניט פאַרשטאַנדיק: פון דעם וואָס רש"י זאָגט (אין אָנהויב פון זיין פירוש) אַז „לא יקרע" מיינט „כדי שלא יקרע", איז קלאָר אַז רש"י נעמט אָן, אַז „לא יקרע" איז ניט קיין ענין (וציווי) פאַר זיך, נאָר ס'איז אַ נתינת טעם אויף דעם וואָס שטייט פריער אין פסוק – „שפה יהי לפיו גו' כפי תחרא גו' (כדי ש) לא יקרע" –

היינט ווי איז רש"י מוסיף בהמשך לזה (און מיט אַ וא"ו המוסיף) „והקורע עובר בלאו", וואָס לויט דעם זיינען די ווער-טער „לא יקרע" (ניט אַ נתינת טעם³, נאָר) אַ ציווי, אַ לאו בפ"ע?

נאָך שטאַרקער איז די תמי': אין גמ' רא' שטייט טאַקע – „אמר רחבא אר"י המקרע בגדי כהונה לוקה שנאמר לא יקרע. מתקיף לה רב"י ודלמא הכי קאמר רחמנא נעביד ל"י שפה כי היכי דלא ניקרע. מי כתיב שלא יקרע". ד. ה. אַז דאָס טייטשן „לא יקרע" – „כי

(1 פרשתנו כה, לא.

(2 שם, לב.

(3 שהרי ע"ד הפשט אין מסתבר לומר שטעם המצוה הוא גם ציווי בפ"ע. השקו"ט בזה ע"ד ההלכה – ראה סה"מ צ' להרמב"ם שורש ה' ובנ"כ שם. וראה באמ"ח בפירש"י כאן.

(4 יומא עב, א.

(* אבל עוד גירסא בת"א כאן – „לא יתבוע". וראה בארוכה בנתינה לגר. ועוד. וכן יש ב' גירסאות בתרגום ד, ולא יח"י (וכן לקמן בפקודי לט, כא. כג) – הובא בתו"ש – משא"כ ב, לא יסורו מתרגם „לא יעידון". וראה לקמן בשה"ג להערה 18.

(** משא"כ בפקודי (שם, כג): „דלא יתבוע" (וראה לקמן הערה 19). אבל ב, לא יח"י (בפרשתנו ובפ' פקודי (שם, כא)): „ולא יתפרק".

אין יענע פסוקים איז דער פירוש הפשוט אין „ולא יזח“ און „לא יסורו“ – „כדי שלא יזח“, „כדי שלא יסורו“, און דאך זיינען זיי לאוין בפ"ע און ווערן אריינגערעכנט אין מנין הלאוין.

איז ניט פארשטאנדיק [נוסף אויף דער שאלה (ע"ד הנ"ל ס"ב): אויך דארטן, פון וואָנעט נעמט רש"י פון פשוטות הכתובים אַז זיי זיינען „ממנין לאוין שבתורה?"]:

אויף די פסוקים „ולא יזח“ און „לא יסורו“ שטעלט זיך ניט רש"י צו אויס-טייטשן אַז זיי זיינען אַ נתינת טעם און אַ לאו בפ"ע – איז ממ"נ: אויב ס'איז דאָ אַ שוועריקייט אין טייטשן „לא יקרע“ סיי אַלס טעם און סיי אַלס לאו, האָט דאָך רש"י געדארפט זיך אָפּשטעלן אויף „לא יסורו“ און „ולא יזח“ וואָס שטייען פריער אין חומש¹⁶; און אויב רש"י האָלט אַז אין אַט דעם פירוש איז ניטאָ קיין שוועריקייט [ואדרבה: ס'איז אויף אַזויפיל פשוט, אַז רש"י דאַרף דאָס גאַרניט מפרש זיין ווייל דער „בן חמש“ וועט זיך אַליין כאַפּן אויפן פירוש] – פאַרוואָס דאַרף רש"י דאָס באַוואַרענען אין אונזער פסוק (און נאָך ברענגען ראיות לפירושו)?

ד. אויף דער ערשטער שאלה (דלעיל ס"א) פאַרענטפערן מפרשים¹⁷: לפי פשוטו של מקרא דאַרף אויס-קומען, אַז „לא יקרע“ (און אַזוי אויך „ולא יזח“ און „לא יסורו“) איז ניט קיין ציווי, נאָר אַ נתינת טעם אויף פריער; אַבער אויב דאָס וואָלט געמיינט בלויז אַ

אין פשוטות קומט אויס, אַז מיט דער הוספה „שזה ממנין לאוין שבתורה“ איז רש"י אויסן צו ברענגען אַ ראי' אַז „לא יקרע“ איז אַ לאו – כאַטש די משמעות הכתוב איז (ווי רש"י טייטשט בתחילת פירושו) „כדי שלא יקרע“.

איז ניט מובן: רש"י פירוש איז דאָך מיוסד אויף פשוטו של מקרא¹² – איז פון וואָנעט נעמט רש"י פון פשוטות הכתובים אַז „לא יקרע“ איז „ממנין לאוין שבתורה“?

[אמת טאַקע, אַז דער ענין פון מנין המצות בכלל ווערט שוין געבראַכט אין פירוש רש"י עה"ת¹³ – און במילא, האָט דאָס אַן אַרט אין פשוטו של מקרא, אַבער ס'איז לכאורה ניטאָ קיין הכרח אין פשוטות הכתובים אַז דער לאו^{13*} „לא יקרע“ גייט אַריין אין דעם מנין¹⁴].

ג. נאָך מער ניט פאַרשטאנדיק איז דער סיום פון פירוש רש"י „וכן ולא יזח החושן וכן לא יסורו ממנו הנאמר וכו'“. מפרשים¹⁵ זאָגן, אַז מיטן אַראָפּברענגען די צוויי פסוקים איז רש"י אויסן צו ברענגען אַ דוגמא לפירושו אַז „לא יקרע“ איז סיי אַ לאו בפ"ע און סיי אַ נתינת טעם („כדי שלא יקרע“) – וואָרום אויך

הכתוב דפר' תרומה (הקודמו) – כי „ולא יזח“: (א) נאמר על אתר (בהפסק איזה פסוקים). (ב) מדובר ג"כ בבגדי כהונה. וראה לקמן בפנים ס"י טעם בפנימיות הענינים.

(12) פרש"י בראשית ג, ח. ובכ"מ.

(13) וישלח לב, ה. משפטים כד, יב. וראה גם פרש"י שלח טו, לט.

(13*) להעיר מתוד"ה רבי (סוטה ג, א).

(14) ולהעיר, שלדעת הבה"ג „לא יקרע“ אינו ממנין המצות – אף שמנה „לא יסורו“ ו„ולא יזח“.

וראה בהגהה לריטב"א יומא שם. ביאר הרי"פ פערלא לסהמ"צ רס"ג מל"ת ריב"ריד (רלה, ג).

ועוד. (15) ש"ח (בשם הגו"א). וראה באמ"ח (לאחי המהר"ל) לפירש"י כאן. ועוד.

(16) וראה במרגניתא טבא לסהמ"צ שורש ה'. (17) ש"ח (בשם הגו"א). נחלת יעקב (נעתק במרגניתא טבא שם). באר יצחק (כפירש"י כאן). לב שמח לסהמ"צ שם. נתינה לגר כאן. וראה רמב"ן בהשגותיו לסהמ"צ שם.

און הגם עס שטייט ניט בלשון „לא תסירם“ (אָדער „ולא תיחז“ – וואָס וואָלט געמיינט אַ ציווי אויפן מענטשן: דו זאָלסט זיי ניט אָפּטאַן, נאָר – „לא יסורו“, אַז די בדיים זאָלן ניט אָפּגעטאַן ווערן פון די טבעות (און אַזוי אויך „ולא יחז“) –

קען עס געטייטשט ווערן ווי אַ ציווי: דער מענטש דאַרף זיך משתדל זיין אַז די בדיים זאָלן ניט אָפּגעטאַן ווערן פון די טבעות (ועד“ז ביי „ולא יחז“); און ע”ד ווי דער ציווי אין אָנהויב פסוק²¹ „בט-בעות הארון יהיו הבדים“ – וואָס איז אַ ציווי, הגם דער פסוק רעדט ניט וועגן פעולת האדם, נאָר וועגן די בדיים („בט-בעות הארון יהיו הבדים“).

אַ שינוי איז אָבער אין אונזער פסוק, וואו עס שטייט „לא יקרע“ (קו”ף קמוצה ורי”ש צרוי)²² – בנין נפעל וואָס דע-מאָלט – אויב דאָס איז אַ ציווי ווי „ולא יחז“ און „לא יסורו“ – דאַרף זיין אַ שינוי און אַ הוספה מער ווי באַ זיי אין דעם ציווי „לא יקרע“, ווי דש”י טייטשט (באָ כל מלאכה לא יעשה בהם²³): אפילו ע”י אחרים²⁴. ד”ה אַז „ולא יחז“ און „לא

וכליו – הרי מוכן בדמקום שאפשר מתאים יותר לפרש שהוא ל’ ציווי (מכיון שלא נאמר „שלא גו“). ופשוט דאין לפרש (עכ”פ בדרך הפשט) שכונות הכתוב היא לשני ענינים – הן לאו והן תנינת טעם – כשאין הכרח בדבר. (20) ראה תנינה לגר כאן. תוש”ש כאן. וע”ד ההלכה – ביאור הרי”פ פערלא לסהמ”צ רס”ג שם.

(21) תרומה שם.

(22) ראה דבק טוב כאן.

(23) בא יב, טז. וראה רמב”ן שם.

(24) החילוק דיקרע יעשה יאכל (ק, ע, א – בקמץ) וכו’ (לגבי יחז, יסורו וכו’) – שהם מודגשים, באיזה אופן שיהי” או בל’ רש”י (שכפנים), אפילו ע”י אחרים, שום אכילה” (רש”י פסחים כא, ב ד”ה לא), משא”כ הנ”ל דאין „מדברים“ עד”ו.

תנינת טעם, האָט געדאַרפט שטיין „שלא יקרע“ (ווי די גמרא פּרעגט טאַקע). דער-פון וואָס ש”שטייט „לא יקרע“ (און אַזוי אויך „ולא יחז“¹⁸ און „לא יסורו“) איז געדרונגען, אַז די תורה איז דערמיט מרמז אַ צוויינדיקן באַדייט: א) די פש-טות משמעות הכתוב – אַ תנינת טעם אויף פּריער; ב) אַ ציווי – „לא יקרע“.

עס בלייבט אָבער שווער (כדלעיל ס”ג): פאַרוואָס איז רש”י ניט מפרש אָט דאָס אַלעס פּריער אויף „לא יסורו“ און „ולא יחז“?

ה. איז דער ביאור אין דעם: על דרך הפשט דאַרף אויסקומען, אַז „לא יסורו“ און „ולא יחז“ זיינען ניט קיין תנינת טעם, נאָר בלויז אַ ציווי ולא בפ”ע – וואָרום, ווי געזאָגט פּריער, אויב ס’איז אַ תנינת טעם האָט געדאַרפט שטיין „שלא יסורו“, „שלא יחז“¹⁹ (וכקושיית הגמרא);

(18) במרגניתא טבא שם (וראה גם רש”ש ליומא שם) כ’ דהוא”ו ד”ולא יחז“ משמש כ”ש”ו” ולכן פשוט דהוא תנינת טעם* [וקושיית הגמרא שם) „מי כתיב שלא יחז“ מפרש באו”א, עיי”ש] – אבל (נוסף לזה דאם כן ס”ל לרש”י הו”ל לפרש כ”ולא יחז“) ולא לסתום – הרי בפירש”י כאן מפורש, והוקירו עובר בלאו כו’ וכן ולא יחז“, היינו „שלא יחז“ הוא לאו, ולפי דבריו למה צריכים לדחוק שהוא (גם) לאו.

(19) ואף בדמש”נ לקמן (פקודי לט, כא) „וירכסו גר להיות על חשב האפוד ולא יחז החושן גר“ מוכרח לפרש שאינו ל’ ציווי (כ”א המשך ללפניו), שהרי זהו חלק מהסיפור דעשיית המשכן

(* – ועפ”ז לא תהי’ תטירה מפרש”י שופטים יז, טז). שלא ישיב” משא”כ „לא יסורו“ דליכא וא”ו – הוא ציווי [וב”לא יקרע“ שפרש”י „כדי שלא יקרע“ – אף שליכא וא”ו – יש לחלק ע”פ המבואר לקמן פונים].

ולעיר דבפקודי (לט, כא. כג) נאמר „ולא יחז“ „לא יקרע“ בדרך סיפור (ראה הערה הבאה והערה 27), משא”כ אצל הבאת הבדים בטבעות בפי ויקהל (לז, ה) לא נאמר „לא יסורו“.

איסור הידוע אריינעמען אין חשבון פון שט"ה לא תעשה, און דערפֿאַר מוז ער דאָ האָבן דעם באַדייט פֿון אַ לאו. און דאָס – קען שטיין אויך בלויז ברמז.

פֿון וואָנעט ווייסט מען דעם עצם האיסור אָז מ'טאָר ניט קורע זיין דעם מעיל? – איז דאָס מובן בפֿשטות פֿון אַ פֿריערדיקן פֿסוק³⁰: „ועשית בגדי קדש גו' לכבוד ולתפארת” – אַ צעריסענער בגד איז ניט „לכבוד ולתפארת”³¹.

ז. לכאורה קען מען פרעגן אויף דעם: מ'געפינט דאָך בכמה מקומות³², וואו די תורה איז מוסיף אַ לאו „לעבור עליו בשני לאוין” וכיו"ב, און פֿונדעסטוועגן שטייען זיי אַלע אין אַ סגנון פֿון ציווי – האָט לכאורה אויך דאָ געדאַרפט שטיין אַ בפֿירושער ציווי אָז מ'טאָר ניט קורע זיין דעם מעיל (כאָטש דער פֿסוק וויל דאָ נאָר זאָגן אָז דער איסור איז אויך אַ לאו)?

באַוואָרענט עס רש"י מיטן שרייבן „הקורעו עובר בלאו שזה ממנין לאוין שבתורה” (און ניט „וחה ממנין לאוין כו"). ד. ה. „שזה ממנין לאוין שבתורה” איז אַ טעם פֿאַרוואָס „הקורעו עובר בלאו” – דאָס וואָס ער איז עובר בלאו איז דאָס בלויז ווייל ער איז „ממנין לאוין שבתורה”:

30) פרשתנו כה, ב.

31) וראה גם פרש"י על הש"ס (זבחים יח, רע"ב): „מקורעין – ואפי' הן חדשים דלאו בגד .. דבעינן לכבוד ולתפארת”. וכ"ה ברמב"ם הל' כלי המקדש פ"ח ה"ד (ובב"י הרי"פ שם: הך דרשא דלכבוד ולתפארת כו' לא מצאתי מקורה בשום דוכתא).

32) ראה פרש"י תשא לד, כג (הרבה מצות כו"). צו ו. ו. שמיני יא, מד. אמור כג, לא. ועוד.

יסורו” (און נאָך כמה אזהרות במשכן וכליו) – איז ע"י אחרים מאַכט ניט אויס! – ע"ד הפֿשט²⁵ לייגט זיך דאָס ניט.

דעריבער טייטשט רש"י „כדי שלא יקרע”: דער שינוי הלשון אין פֿסוק דאָ איז אַ נתינת טעם, ווייל דאָס איז ניט ווי ביי „לא יסורו” און „ולא יזח”²⁶.

וויבאַלד אָבער עס שטייט ניט „שלא יקרע”, נאָר „לא יקרע” – איז דערפֿון מוכח, אָז דאָ איז אויך דאָ אַ ציווי ולא בפֿע”²⁷ (וכנ"ל ס"ד).

ו. ס'איז נאָך אָבער אַלץ ניט מובן: אויב די תורה וויל יע זאָגן אַ ציווי, פֿאַרוואָס שטייט דער ציווי בלויז ברמז (דורך ניט שרייבן „שלא יקרע”)? אַ ציווי דאַרף דאָך שטיין קלאַר און בפֿירוש²⁸!

דעריבער איז רש"י ממשך „שזה ממנין לאוין שבתורה”: דאָס וואָס „לא יקרע” האָט אויך דעם באַדייט פֿון לאו, איז ניט בכדי צו לאָזן דאָ וויסן דעם עצם האיסור אָז מ'טאָר ניט רייסן דעם מעיל – דאָס ווייסט מען שוין ממקום אחר, כדלקמן – נאָר כדי דאָס זאָל זיין „ממנין לאוין”: דער פֿסוק דאָ וויל דעם

25) להעיר מהמבואר בצפֿע"ג (נסמן לקמן הערה 41): דגבי מעיל גרמא (אף שהבפועל נעשה באיזה אופן שהוא) אסור ולכן מדויק לשון הפסוק דכתיב לא יקרע.

26) להעיר מדעת הבה"ג (ראה לעיל הערה 14) שמנה הלאוין ד„לא יסורו” ו„ולא יזח”, ולא הלאו ד„לא יקרע”.

27) עכ"פֿ כא – משא"כ ב„לא יקרע” הנאמר בפקודי (לט, כג) דאא"פ לפרש שהוא ציווי (ראה לעיל הערה 19).

28) להעיר מלקוש ח"ה ע' 281. ח"י ע' 26 ואילך.

29) וגם להגירסא (דלעיל הערה 7) „שזה אהת מן הלאוין” – הרי הכוונה כזה (לא שהוא לאו – דא"כ מה מוסיף כזה, ומהו הלי אהת מן כו' – כ"א) ממנין הלאוין.

מנין הלאוין?³⁶ דעריבער ברענגט רש"י ווייטער „וכן לא יזח וכן לא יסורו ממנו הנאמר וכו'“ – וואָס אין די לאוין איז ניטאָ קיין חידוש אין דעם עצם האיסור, און דערפון זעט מען אַז ביי מלאכת המשכן כו' וויל דער פסוק מוסיף זיין במנין לאוין:

ביים חושן שטייט „וירכסו את החושן גו' בפתיל תכלת להיות על חשב האפוד“, און ווי רש"י טייטשט עס אָפּ: „להיות החושן דבוק אל חשב האפוד“ – ווייס מען שוין אַז דער חושן מוז זיין דבוק צום אפוד; אַזוי אויך ביי די בדי הארון שטייט¹⁰ „בטבעות הארון יהיו הבדים“ – איז שוין אַ קלאָרער ציווי אַז די בדים מוזן זיין אין די טבעות הארון;

דערפון וואָס די תורה איז מוסיף די לאוין „לא יסורו ממנו“³⁷ און „ולא יזח“, איז אַ הוכחה, אַז ביים משכן און בגדי כהונה איז דער פסוק בכלל אויסן צו מוסיף זיין לאוין; און דעריבער איז שוין גרינגער צו פאַרשטיין בנדו"ד³⁸ דאָס

ולא מוקמינן בלאוי יתירי" (פסחים כד, רע"ב).
ופשוט דכ"ה גם ע"ד הפשט. וראה פירש"י משפטים כג, יט (ותשא לד, כו) ועוד.

37) אף ששם פירש"י „לא יסורו ממנו – לעולם“, וראה רא"ם שם: „דאל"כ הא כתיב לעיל מיני' בטבעות הארון יהיו הבדים“ – הרי הול"ל „בטבעות הארון יהיו הבדים לעולם, ול"ל להוסיף לאו?³⁸

38) אף שהוספת הלאוין ד„לא תסור“, ו„לא יזח“ אינה כבנדו"ד שהיא רק מפני „שזה ממנין לאוין שבתורה“, כנ"ל בארוכה בפנים – בכ"ז מוכח מזה שיש כאן הענין דהוספת לאוין בכלל. ויומתק יותר – את"ל שכוונת רש"י במ"ש „וכן ולא יזח ולא יסורו כו'“ היא ג"כ (בבנדו"ד) שהפירוש בהכתוב הוא „כדי שלא יסורו“, כדי שלא יזח [כי אף ששם על אחר מתאים יותר לפרש שהוא רק לשון ציווי (כנ"ל בפנים ס"ה) מ"מ, לאחר שמוכרחים לפרש כן ב„לא יקע“, הרי אפשר לפרש וכדי שלא לחלק – ע"פ פשט – קרוב לומר שכ"ה הפירוש גם ב„ולא

אין אַנדערע ערטער וואו די תורה איז מוסיף לאוין, איז עס בכדי דערמיט צו מאַכן דעם איסור האַרבער אין הרגש פון מענטשן³³ מיט דער כונה ער זאָל זיך לייכטער אָפּהאַלטן פון טאָן דעם איסור;

אַבער דאָס וואָס „הקורעו עובר בלאו“ איז עס ניט בכדי מאַכן דעם איסור האַרבער ביים מענטשן, נאָר די תורה וויל דאָ אַריינרעכענען דעם אי-סור פון צערייסן דעם מעיל אינעם „מנין הלאוין“ – און בלויז ווי אַ תוצאה דערפון איז „הקורעו עובר בלאו“; און וויבאַלד דער לאו איז ניט צוליב מאַכן האַרבער דעם איסור ביים מענטשן, איז גענוג אַז דער לאו זאָל שטיין אין אַ רמז'דיקן אופן.

דערמיט איז אויך מובן פאַרוואָס רש"י איז משנה פון לשון הגמרא³⁴ – „המקרע (בגדי כהונה) לוקה“ – און שרייבט „וה' קורעו עובר בלאו“³⁵: די הדגשה אין רש"י איז ניט צו אַרויסברענגען דעם חומר החטא פון צערייסן דעם מעיל (ביז צום באַקומען מלקות), נאָר אדרבה: דאָס וואָס „לא יקרע“ האָט אויך דעם באַדייט פון לאו, איז בלויז אַ תוצאה דערפון וואָס דער איסור איז „(שזה) ממנין לאוין שבתורה“.

ח. ס'איז נאָך אַבער אַלץ ניט גלאַטיק: פאַרוואָס עפעס דוקא דאָ איז די תורה מוסיף אַ לאו נאָר בכדי עס זאָל אַריינגערעכנט ווערן אין

33) ע"ד פירש"י לעיל (משפטים כג, ט): בהרבה מקומות כו' מפני שסורו רע. ועייג'כ פירש"י תשא שם: לחייב ולענוש כו'.

34) יומא שם.

35) אף ש"ל דכ"ה גירסת רש"י בש"ס שם – וכגירסת הרי"ם שם.

36) ובפרט ד„כל היכא דאיכא למדרש דרשינן

נָאָר „דרך השחתה“⁴⁴); משא"כ ביי מעיל, קומט מלקות מצד דעם לאו „לא יקרע“ – און ביי דעם לאו איז מען חייב מלקות בכל ענין.

ווי רש"י לערנט אָבער אין פשטות הכתובים, אַז דער פסוק איז מוסיף דעם לאו „לא יקרע“ ניט צוליב מוסיף זיין אַ נייעם אַיסור, נָאָר בכדי דאָס זאָל אַרייַנגיין אין „מנין לאוין שבתורה“.

דאָרף לפי זה אויסקומען, אַז לשיטת רש"י (בפירושו על התורה) איז ניטאָ קיין חילוק אין דעם אופן הקריעה צווישן דעם מעיל און אַנדערע בגדי כהונה.⁴⁵

יוד. פון דעם יינה של תורה אין פירוש רש"י:

לכאורה איז ניט מובן (בפנימיות הענינים⁴⁶): פאָרוואָס ברענגט רש"י די ראי' פון „ולא יזח“ וואָס שטייט אין אונזער סדרה פֿאַר דער ראי' פון „לא יסורו“ וואָס שטייט אין דער פריערדיקער סדרה?

אויך: פאָרוואָס איז רש"י מוסיף נאָכ־אַמאָל דעם וואָרט „וכי“⁴⁷ לא יסורו כו"י?

איז דערפון מובן, אַז דער לאו „לא יסורו“ איז נאָך אַ חידוש און אַ גרעסערער חידוש ווי דער לאו „ולא יזח“, וואָס דעריבער ברענגט אים רש"י

44 ראה כס"מ שם. ועוד.

45 אף שאת"ל דע"ד הפשט המקרע בגדי כהונה איע משום „לא תעשון גו", ונמצא דהמקרע בגדי כהונה עובר רק בעשה (דלכבוד ולתפארת). ובמעיל לוקה משום לא יקרע (את"ל דהלאו דלא יקרע הוא רק במעיל, כנ"ל הערה 43) – בכ"ז, י"ל דאין זה הוספה באופן פעולת האיסור כ"א רק בחומר האיסור. ואדרבא ע"ד הפשט, כל קריעה – באיזה אופן שהוא – היא היפך דלכבוד ולתפארת.

46 משא"כ ע"ד הפשט – ראה לעיל הערה 11.

47 ובדפוס שני דרש"י וברש"י כתי – ליתא.

וואָס די תורה שרייבט „לא יקרע“ (און ניט „שלא יקרע“) נָאָר בכדי מוסיף צו זיין אַ לאו.

ט. פון די „ענינים מופלאים“ ע"ד ההלכה אין דעם פירוש רש"י: דער רמב"ם³⁹ פסקנט „הקורע פי המעיל לוקה שנאמר לא יקרע והוא הדין לכל בגדי כהונה שהקורען דרך השחתה לוקה“. פון פשטות לשון הרמב"ם קומט אויס, אַז ס'איז דאָ אַ חילוק צווישן אַלע בגדי כהונה און דעם מעיל: ביי אַלע בגדי כהונה איז מען לוקה נָאָר „הקורען דרך השחתה“, אָבער „הקורע פי המעיל לוקה“ – בכל אופן.⁴⁰

זיינען אחרונים⁴¹ מסביר דעת הרמב"ם: דאָס וואָס הקורע כל בגדי כהונה לוקה, איז עס מצד דעם לאו פון „לא תעשון כן גו“⁴² (און דער לאו איז

יזח „לא יסורו“), אלא שהם גם לאוין (מכיון שלא נאמר „שלא כו"). ולפי"ז גם הוספת לאוין אלה הוא רק מפני „שזה ממנין לאוין כו".

39 ה'ל' כלי המקדש פ"ט ה"ג. ושם ה"י: וכל המזיח חושן כו' דרך קלקול לוקה. אבל בבדים כתב סתם „שהמסיר כו' לוקה“ (שם ספ"ב).

40 כ"כ בקרבן תגיגה ס"ו סח (הובא במל"מ שם). אבל לדעת כמה (ראה מל"מ שם. קרית ספר שם. ר"פ פערלא שם. ועוד) כוונת הרמב"ם היא דגם במעיל אינו לוקה כ"א „דרך השחתה“. וכן משמע דעת החינוך (מצוה קא), כמ"ש במנ"ח שם.

41 מנ"ח שם (ומפרש כן כוונת הכס"מ). צפע"ג על הרמב"ם – הפלאה בהשטמות (נד, ב). ונעתק בצפע"ג עה"ת כאן.

42 ראה יב, ד. 43 ואף שביומא שם איתא „המקרע בגדי כהונה לוקה שנאמר לא יקרע“ – ראה מנ"ח שם, דלדעת ר"ל זבוחים (צה, א) הלאו דלא יקרע הוא רק במעיל, והרמב"ם פסק כר"ל. ולכאורה כ"ה ע"פ פשט"ם – שיטת רש"י בפירושו עה"ת – שהרי לא נזכר בפרש"י דגם בשאר בגדי כהונה עובר על לא יקרע. וכאן כתב „הקורעו“ – המעיל.

הארון לשום מקום במהירות ואולי מתוך הטרדה וחפזון לא נבדוק יפה להיות בדים חזקים כל הצורך כו' אבל בהיותם בו מוכנים לעולם ולא יסורו ממנו יעשו אותן חזקות כו'".

און דערפון קומט אַרויס אַ הוראה נפלאה אין עבודת כאו"א:

אין דעם ארון זיינען געלעגן די לוחות, וואָס דאָס איז דער ענין התורה, און אין לשון פון חינוך⁵⁰: הארון משכן התורה.

אויך אַ איד וואָס לערנט תורה איז בדוגמת „הארון“ – ער איז אַן אָרט און „משכן התורה“; קען אַ איד ביי זיך טראַכטן: אין דער צייט וואָס ער דאַרף זיך אָפגעבן מיטן לימוד התורה, ובפרט אויב „תורתו אומנתו“, דאַרף ער דאָך זיין אינגאַנצן איבערגעגעבן צום לימוד און זיין מובדל פון אַלעס אַרום זיך – וואָס פאַר אַן אָרט האָט עס דעמאָלט צו טראַכטן וועגן אַ צווייטן אידן?

אויף דעם איז די הוראה פון די בדי הארון: אפילו ווען דער ארון געפינט זיך אין קדשי קדשים – דער מקום הכי מקודש בעולם (וואָס דערפאַר קען אַהין אַריינגיין נאָר דער כהן גדול און נאָר ביים הכיפורים) – אויך דאָן מוזן די בדים זיין „מוכנים לעולם“, בכדי מ'זאָל מיט זיי קענען ברענגען דעם ארון „במהירות“ צו דעם אָרט וואו מ'האָט אים געדאַרפט האַבן. און נאָכמער: דאָס אַרויסנעמען די בדים פון די טבעות פאַר-מאַגט אין זיך די זעלבע האַרבקייט ווי צערייסן און מקלקל זיין בגדי כהונה!

און אַזוי איז אויך אין דעם ענין פון

נאָך „ולא יזח“, און איז דערפאַר מוסיף נאָכאַמאָל „וכן“.

דער ביאור אין דעם: דער לאו „לא יקרע“ איז ניט קיין חידוש גדול. ס'איז אַ פאַרשטאַנדיקע זאַך אַז מ'טאַר ניט מקלקל זיין די בגדי כהונה.

דערנאָך זאָגט רש"י „וכן ולא יזח החושן“: אויך דאָס אָפּרוקן דעם חושן מעל האפוד – כאָטש ס'איז דערין ניטאָ קיין קלקול – איז אויך אַ לאו; אָבער אויך דאָס קען מען פאַרשטיין, ווי דער פסוק אַליין איז דאָרט⁴⁸ ממשׁיך: „ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחושן המשפט על לבו גו' לזכרון לפני ה' תמיד“.

ס'איז אָבער לכאורה אינגאַנצן ניט מובן דער טעם פון „בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו“: די בדי הארון זיינען געמאַכט געוואָרן בכדי מ'זאָל דעם ארון קענען אַרומטראַגן ממקום למקום – צוליב וואָס דאַרפן די בדים זיין בטבעות הארון אַלעמאָל? אדרבא בפש-טות האָט דער סדר געדאַרפט זיין אַז מ'זאָל זיי אַריינלייגן אין די טבעות ווען מ'וועט דאַרפן דעם ארון טראַגן?

דעריבער זאָגט רש"י (נאָכאַמאָל) „וכן לא יסורו ממנו הנאמר בבדי הארון“: אויך דאָס אַרויסנעמען די בדי הארון פון די טבעות איז אַ לאו, און פונקט אַזאַ לאו, ווי דער לאו פון צערייסן און מקלקל זיין בגדי כהונה.

יא. וואָס איז טאַקע דער טעם וואָס „לא יסורו ממנו“? זאָגט דערויף דער ספר החינוך⁴⁹: „נצטוינו לבל נסיר בדי הארון ממנו פן נהי' צריכים לצאת עם

(48) כח, כט.

(49) מצוה צו. וראה עוד טעמים בד"ז (לבעה"ת)

תרומה שם. מו"נ ח"ג ספ"ה. ועוד.

(50) שם.

אופן פון „מהירות“⁵¹, צו נאָך אידן און
נאָך אידן.

(משיחת ש"פ תצוה תשל"ב)

לו מיד כעובדא דנחום איש גם זו. ובפרט ע"פ
המבואר במק"א דהבאת עובדא בשו"ע דמרן
(ועד"ז בשו"ע או"ח סק"י ס"ו), שהוא ספר פס"ד
בלבד, אומר דרשני.

תורה: וויפל עס זאָל זיין אַ אידן'ס
אַריינגעטאַנקייט אין לימוד התורה,
דאַרף ער אַלעמאָל זיין „מוכן“ אויף צו
ברענגען תורה ווען נאָר און וואו נאָר
מ'זאָל דאָס דאַרפן, און דוקא אין אַן

(51) ראה הפס"ד (שו"ע יו"ד ר"ס רמז) בנוגע
לצדקה גשמיית: ומאד יש ליהרר כו' אם לא יתן

